

De Havilland DH.82 Tiger Moth (Typ IS) - Dánsko 1.díl - „On wheels“

V roce 1930 pracoval Geoffrey de Havilland na nástupci své úspěšné konstrukce z poloviny 20. let De Havillandu DH.60. Tento velmi úspěšný stroj umožnil firmě značný rozvoj. Zakázky přišly jak od vojenských zájemců z mnoha států, tak především od mnoha civilistů z celého světa. Prototyp nového stroje vzletl 26. 10. 1931. Po úpravách posel tvrdými vojenskými zkouškami a na jejich základě byly vydány specifikace T.23/31 na elementární cvičný letoun. Ten byl objednan pod firemním označením DH.82 v počtu 35 kusů jako De Havilland Tiger Moth Mk.I. Ještě téhož roku vzletl první sériový kus a prvním uživatelem nových cvičných letounů se stala 3.FTS v Granthamu. Kromě RAF projevili zájem o nový stroj zákazníci z ciziny. 12 kusů šlo do Švédska z toho 8 pro vojenské letectvo, zbytek do civilního sektoru. Po jednom kuse šlo do Hong-Kongu a do Německa („D-2357“). Do Brazílie odešlo 5 kusů, do Číny tři, do Portugalska 11 a do Dánska 5. Dvacet kusů s možností zastavět kulomet čs. výrobou do předního kokpitu a pumovými závěsníky odebrala Persie (Iran). Licence zakoupily dvě zahraniční společnosti - švédská AB Svenska Järnvagsverkstádernas Aeroplanavdelning (ASJA) v Linköpingu na jejím základě vyrobila 3 stroje Sk 11 a norská vojenská Hærens Flyvemaskinfabrik (HFF) v Kjelleru na základě licence vyrobila 37 kusů ve dvou sériích pro *Norské vojenské armádní letectvo (Hærens Flyvåpen)*. Další DH.82 byly vyrobeny pro britské civilní uživatele. Celkem bylo v Británii vyrobeno 114 DH.82. V roce 1932 byl zkonstruován nový silnější motor De Havilland Gipsy Major I. Po zastavení tohoto motoru do draku Tiger Moth vznikla nejdéležtější verze DH.82A Tiger Moth Mk II stavěná pak masově pro vojenské účely v letech 1933 - 1945. Celkem bylo postaveno 7133 kusů DH.82A jak u mateřské firmy (1861), tak u jejich poboček v Kanadě (227), Austrálii (1085) a na Novém Zélandě (321). Morris Motors Ltd. v Cowley v Británii postavil 3508 kusů, portugalská OGMA 91 kusů a švédská ASJA 20 Sk 11A.

Nový cvičný letoun vzbudil zájem i v Dánsku, kde již měli dobré zkušenosti s provozováním starších DH.60. *Dánské armádní letectvo (Hærens Flyvertropper)* objednal v roce 1933 v Británii prvních pět kusů DH.82. Letouny obdržely kódy „S-358“ až „S-362“ později byly změněny na „S-1“ až „S-5“. Po vyzkoušení bylo v roce 1934 objednáno dalších sedm kusů DH.82A. Letouny obdržely kódy „S-6“ až „S-12“. V následujícím roce dorazil stroj označený „S-13“ jako náhrada za havarovaný „S-3“. V roce 1936 dorazil „S-14“ a v roce 1937 poslední „S-15“. Tento poslední stroj se v roce 1938 zúčastnil britání expedice do Grónska. Byl opatřen plováky a jeho horní plochy byly natřeny červenou barvou. Stroje působily ve stavu *Flyveskolen (Pilotní školy)*. Po obsazení Dánska nacisty 9. dubna 1940, byly všechny DH.82 a DH.82A rozebrány a uskladněny v Avedare. Stroj „S-15“ byl později prodán do Švédska. Osud ostatních je neznámý.

Kamoufláž:

A) De Havilland DH.82 Tiger Moth „S-2“ ze stavu *Flyveskolen* v letech 1934-1940. Celý letoun byl v barvě hliníku. Vrtule byla v barvě dřeva. Výsostné znaky byly na šesti pozicích na křídle a trupu. Černý kód „S-2“ byl na trupu. Malý černý kód „S-2“ mohl být na vzpěrách křídel. Letoun neměl protivyvrtkové plošky před směrovkou, sloty na horním křídle a hřbet trupu byl pokryt plátnem.

B) De Havilland DH.82 Tiger Moth „S-3“ ze stavu *Flyveskolen* v roce 1934. Zbarvení a označení jako A). Černý kód „S-3“ byl na trupu. Malý černý kód „S-3“ mohl být na vzpěrách křídel. Letoun neměl protivyvrtkové plošky před směrovkou, sloty na horním křídle a hřbet trupu byl pokryt plátnem.

C) De Havilland DH.82 Tiger Moth „S-4“ ze stavu *Flyveskolen* v letech 1934-1940. Zbarvení a označení jako A). Černý kód „S-4“ byl na trupu. Malý černý kód „S-4“ mohl být na vzpěrách křídel. Letoun neměl protivyvrtkové plošky před směrovkou, sloty na horním křídle a hřbet trupu byl pokryt plátnem.

Doporučená literatura:

Z.Hurt,P.Kučera,O.Chalás:Ilustrovaná historie letectví, Avia/LetovC-2 (Arado Ar 96,Aero L-29 Delfin, De Havilland Tiger Moth, Naše vojsko,Praha 1992
R Rimel: AEROGUIDE CLASSICS No.6:TIGER MOTH,Linewrights Ltd.,1992
G.Lang:De Havilland DH.82 Tiger Moth,Flugzeug,Illetissen

SAMI 1983/11
Archiv KORA Modelz
Internet

A) De Havilland DH.82 Tiger Moth „S-2“ from *Flyveskolen (Pilot school)* in years 1934-1940. Whole aircraft was in aluminium colour. The propeller was in colour of wood. National insignias were on six positions on the wings and fuselage. Black code “S-2” was on the fuselage. Small black code “S-2” could be on the wing struts. This aircraft hadn't antispin strakes before elevator and slots on the leading edges of the upper wing. The back of the fuselage before elevator was covered by canvas.

B) De Havilland DH.82 Tiger Moth „S-3“ from *Flyveskolen (Pilot school)* in year 1934. Camouflage and marking as A). Black code “S-3” was on the fuselage. Small black code “S-3” could be on the wing struts. This aircraft hadn't antispin strakes before elevator and slots on the leading edges of the upper wing. The back of the fuselage before elevator was covered by canvas.

C) De Havilland DH.82 Tiger Moth „S-4“ from *Flyveskolen (Pilot school)* in years 1934-1940. Camouflage and marking as A). Black code “S-4” was on the fuselage. Small black code “S-4” could be on the wing struts. This aircraft hadn't antispin strakes before elevator and slots on the leading edges of the upper wing. The back of the fuselage before elevator was covered by canvas.

**KORA models vyrábí pro model De Havilland DH.82/DH.82A Tiger Moth firmy Airfix následující sety:
KORA models made for kit De Havilland DH.82/DH.82A Tiger Moth of firm Airfix these sets:**

D 7286 De Havilland Tiger Moth wheels for all kits

DS 72.185 DH.82/DH.82A Tiger Moth – Early wing without slots

DS 72.186 DH.82A Tiger Moth – Australian wings

DS 72.187 DH.82/DH.82A Tiger Moth – Correction rudder

DS 72.188 DH.82/DH.82A Tiger Moth – Cover flying blind – stretched

DS 72.189 DH.82/DH.82A Tiger Moth – Cover flying blind – download

DS 72.190 DH.82 Tiger Moth – Early fuselage with back before elevator covered by canvas

DS 72.191 DH.82A Tiger Moth – Late fuselage with antispin strakes before elevator

UPOZORNĚNÍ

Tyto obtisky nejsou vyrobeny standardní technologií. Podkladový lak je po celé ploše papíru. Doporučujeme obstříhnout jednotlivé obtisky před jejich ponořením do vody. Obtisky jsou také náchylnější k mechanickému poškození (odření) a proto buďte při zacházení s nimi velmi opatrní. K přenosu na model raději nepoužívejte ostré a tvrdé předměty. Doporučujeme použití měkkého štětce pro jejich přesunování a posunování po ploše modelu. K následnému přelakování sen nehodí některé typy syntetických laků, po jejichž použití dojde k zvrásnění. Proto je vhodnější si nejdříve Váš přípravek vyzkoušet na některé pro Vás nepotřebné části aršíku. Vhodnější než syntetické laky jsou laky na akrylátové bázi, u kterých jsme dosud nenarazili na žádný, jenž by obtisky poškozoval. Stejně tak obtisky reagují standardně na přípravky typu "set" a "sol". Přesto i zde je vhodné uskutečnit nejdříve pokus na zbylé části aršíku.

WARNING

The decals are produced by a non-standart technology. Lower clear is on whole area of the decal sheet. We recommend you cut out each decal before you plenge it into water. Be more ceraful - don't use sharp or hard tools. We recommend you use softer brush for placement of the decal. Use acrylyc clear for final coat of a complete kit rather them syntetic one. You can also use a preparation based on set and sol type. Use a part from decal sheet which you wouan't need on your kit to test decal and clear on your old spare parts.